

Siðareglur Háskólans á Akureyri¹

Starfsfólk og nemendur Háskólans á Akureyri (HA) mynda samfélag sem byggist á *réttlæti, virðingu og ábyrgð*. Í nafni þessara gilda gangast meðlimir háskólasamfélagsins undir þær siðferðilegu skuldbindingar sem lýst er í eftirfarandi siðareglum. Siðareglurnar eru einnig í anda þeirra gilda sem gengið er út frá í stefnu HA 2012-2017, en það eru framsækni, jafnrétti, sjálfstæði og traust.

Siðareglurnar ganga út frá skýrum greinarmun á löglegri hegðun annars vegar og siðlegri hegðun hins vegar. Þó þetta tvennt skarist á mörgum sviðum er hér í raun um tvo mismunandi hluti að ræða. Við fylgjum lögunum í hvívetna en gleymum aldrei að taka tillit til siðferðilegra sjónarmiða.

Starfsfólk HA er bundið af siðareglum HA sem og af siðareglum fagfélaga sem það kann að vera aðilar að. Telji starfsfólk að ofangreindar reglur séu ósamrýmanlegar í einhverjum atriðum ber því að gera viðeigandi aðilum innan HA viðvart. Siðareglur HA eru settar á grundvelli [reglna um námsmat fyrir Háskólann á Akureyri nr. 885/2009](#) með breytingum nr. 322/2011 og 1134/2011 og [laga um háskóla nr. 63/2006](#). Þeim fylgja vísanir í ýmis gildandi lög, sem og reglur og ferli sem samþykkt hafa verið innan HA. Slíkar samþykktir eru ekki hluti af siðareglunum en þjóna markmiðum þeirra. Einstakar deildir og starfseiningar háskólans geta gefið út nánari reglur og leiðbeiningar um æskilega hegðun. Slíkar reglur eiga að styðja siðareglur HA og mega ekki stangast á við þær.

Réttlæti og sanngirni

Jafnræði

1. Við mismunum ekki fólki, til dæmis vegna kyns, kynþáttar, kynhneigðar, aldurs, fötlunar, þjóðernis, trúarbragða eða skoðana. Einelti og áreitni er aldrei réttlætanlegt og við erum á varðbergi gagnvart einkennum þess, hvort heldur sem er í beinum samskiptum eða á netinu. Við veitum ekki sérstaka fyrirgreiðslu vegna persónulegra tengsla.

- [Áætlun um jafna stöðu kynjanna við Háskólann á Akureyri \(endurskoðuð og samþykkt í háskólaráði 22. júní 2017\)](#)
- [Stefnumótun um jafnt aðgengi að námi og störfum við HA](#)

Við skólann eru eftirfarandi verklagsreglur vegna kvartanna sem kunna að berast vegna eineltis, áreitnis eða kynferðisofbeldis:

- Gátlisti vegna áreitniferla - starfsmenn - GAT-009
- Gátlisti vegna áreitniferla - nemendur - GAT-010

¹ Við vinnslu siðareglna HA var tekið mið af siðareglum ýmissa háskóla, bæði erlendra og innlendra. Sérstaklega var litið til siðareglna HÍ, HB, HR, University of Southern California, University of Western Australia, og Murdoch University. Einnig var tekið mið af siðareglum sem samtök sænskra háskólakennara (Sveriges universitetslärarförbund) samþykktu árið 2005.

- Kvartanir nemenda til gæðastjóra - VLR-005
- Kvartanir starfsmanna vegna eineltis eða kynferðislegs áreitis - VLR-018
- Kvartanir nemenda vegna eineltis eða kynferðislegs áreitis - VLR-019

Akademískt frelsi

2. Við virðum akademískt frelsi í rannsóknum, kennslu og námi. Við viðurkennum rétt einstaklinga til að gagnrýna með háttvísi gildandi lög, stefnu stjórnvalda og skólayfirvalda og til að halda fram óvinsælum eða umdeildum skoðunum.

- Yfirlýsing íslenskra háskóla um akademískt frelsi

Virðing fyrir fólki

Frumskylda

3. Við störfum í anda virðingar fyrir fólki, umhverfi og verðmætum.

Gagnkvæm virðing

4. Við virðum einstaklingsrétt samstarfsfólks okkar og nemenda og sýnum hvert öðru háttvísi í framkomu, ræðu og riti. Við vinnum saman af heilindum og forðumst að láta persónuleg tengsl eða hagsmuni hafa áhrif þar á. Við virðum skoðanir hvers annars og sýnum hvert öðru umburðarlyndi. Við gætum þess að vera málefnaleg og sanngjörn í umsögnum, endurgjöf og ummælum um aðra innan háskólasamfélagsins hvort sem það er í beinum samskiptum, bréfleiðis eða á netinu.

Trúnaður

5. Við gætum trúnaðar um persónuleg málefni hvers annars og um trúnaðarmál þriðja aðila. Við gætum fyllstu varúðar hvar og hvenær sem málefni nemenda eða samstarfsfólks eru til umræðu.

Fagleg og persónuleg ábyrgð

Frumábyrgð í akademísku starfi

6. Við leitum þekkingar af heilindum og hlutlægni og leggjum áherslu á fagleg vinnubrögð, gagnrýna hugsun og málefnalegan rökstuðning.

Ábyrgð í rannsóknum

7. Við gætum ávallt heiðarleika og góðs siðferðis í rannsóknum.

8. Við virðum hugverkaréttindi, en í því felst að við eignum okkur ekki heiðurinn af hugmyndum og störfum annarra. Við vísum til heimilda sem við notfærum okkur í samræmi við fræðilegar venjur.

- [Reglur Háskólans á Akureyri um viðurlög við ritstuldi nr. 757/2006](#) með breytingum nr. 546/2009.

9. Við gætum persónuverndar og stöndum vörð um réttindi og hagsmuni þeirra sem taka þátt í rannsóknum okkar. Við gætum mannúðar við rannsóknir á dýrum.

- [Heimasíða Vísindasiðanefndar](#)
- [Heimasíða Vísindasiðanefndar Háskóla Íslands](#)
- [Heimasíða Persónuverndar](#)
- Siðanefndir spítalanna:
[Siðanefnd SAK](#)

10. Við vöndum okkur í rannsóknarstörfum og vitum að fölsun eða afbökun upplýsinga og rannsóknarniðurstaðna er óafsakanleg. Verði okkur á mistök viðurkennum við þau og leiðréttum á viðeigandi vettvangi.

11. Við virðum rétt samstarfsmanna í rannsóknum og sjáum til þess að hagsmunir þeirra séu tryggðir.

12. Við forðumst að hagsmunatengsl hafi áhrif á rannsóknafrelsi og hamli viðurkenndum fræðilegum vinnubrögðum. Við upplýsum um þau hagsmunatengsl sem til staðar eru í starfi okkar.

13. Sem kennarar og sérfræðingar birtum við niðurstöður rannsókna okkar á opinberum vettvangi nema brýnar og almennt viðurkenndar ástæður krefji. Við erum opin fyrir málefnalegri gagnrýni, samstarfi og nýjum hugmyndum.

14. Við birtum rannsóknarniðurstöður okkar í eigin nafni og sem starfsmenn viðkomandi stofnunar innan háskólans. Slíkar niðurstöður eru ekki álit Háskólans á Akureyri.

15. Við forðumst að oftúlka þýðingu eigin rannsókna eða rannsóknasviðs, sérstaklega á opinberum vettvangi, til dæmis í þeim tilgangi að afla styrkja til rannsókna.

Ábyrgð í kennslu og námi

16. Sem kennarar virðum við réttindi nemenda okkar og höfum hagsmuni þeirra að leiðarljósi.

17. Sem kennarar stuðlum við að menntun nemenda með vandaðri leiðsögn, viðeigandi kröfum, hvatningu og góðu fordæmi. Við högum kennslu, leiðsögn, þjálfun og námsmati samkvæmt ýtrustu kröfum fræðigreina okkar um vönduð vinnubrögð.

18. Sem kennarar gætum við þess að nemendur fái tímanlega réttar upplýsingar um þær kröfur sem við gerum til þeirra. Við stöndum við skuldbindingar okkar gagnvart nemendum og flýttum yfirferð á verkefnum eins og kostur er. Um skil á einkunum úr misserisprófum er fjallað í reglum um námsmat. Ef grunur leikur á um misferli nemanda fylgjum við málinu eftir með viðeigandi hætti.

- [Reglur um námsmat fyrir Háskólann á Akureyri nr. 885/2009](#) með breytingum nr. 322/2011 og 1134/2011
- [Reglur Háskólans á Akureyri um viðurlög við ritstuldi nr. 757/2006](#) með breytingum nr. 546/2009
- [Reglur félagsvísinda- og lagadeildar um ábyrgð kennara](#)
- Reglur kennaradeildar um skiladaga (<https://ugla.unak.is/kerfi/view/page.php?sid=1671>, <https://ugla.unak.is/kerfi/view/page.php?sid=1675>)

19. Sem kennarar gerum við okkur grein fyrir ójafnri valdastöðu gagnvart nemendum og gætum þess að misnota hana ekki. Við hefjum ekki kynferðissamband við nemendur í námskeiðum okkar. Ef

ástvinur eða fjölskyldumeðlimur (t.d. foreldri, systkini, maki, barn, tengdabarn, eða barnabarn) gerist nemandi okkar sjáum við til þess að námsmat sé á hendi annarra.

20. Sem nemendur sýnum við kennurum okkar og samnemendum kurteisi, hlítum sanngjörnum fyrirmælum og erum heiðarleg í samskiptum. Við tökum ekki þátt í misferli, þar með talið svindli á prófum og ritstuldi.

- [Reglur um námsmat fyrir Háskólann á Akureyri nr. 885/2009](#) með breytingum nr. 322/2011 og 1134/2011
- [Reglur Háskólans á Akureyri um viðurlög við ritstuldi nr. 757/2006](#) með breytingum nr. 546/2009
- [Reglur félagsvísinda- og lagadeildar um ábyrgð nemenda](#)

Ábyrgð í stjórnun, stoðþjónustu og starfi almennt

21. Við sinnum störfum okkar af heiðarleika og samvisku. Við leggjum okkur fram um að veita skjólstæðingum og öðrum sem til okkar leita faglega og góða þjónustu án manngreinarálits. Sem stjórnendur gætum við þess sérstaklega að taka hagsmuni heildarinnar fram yfir sérhagsmuni.

22. Við gætum persónuverndar og stöndum vörð um réttindi og hagsmuni skjólstæðinga.

- [Heimasíða Persónuverndar](#)

23. Við tökum fullt mið af stjórnsýslulögum og viðurkenndum góðum stjórnsýsluháttum í allri málsmeðferð við HA.

- [Stjórnsýslulög nr. 37/1993](#), sbr. einkum 3. gr. og VIII kafli þeirra

24. Við gætum þess að upplýsingar sem við veitum séu eins réttar og nákvæmar og kostur er. Við fullyrðum ekki meira en vitneskja okkar gefur tilefni til heldur öflum upplýsinga eða vísam fyrirspurnum til viðeigandi aðila.

25. Við förum vel með fjármuni og önnur verðmæti háskólans. Sérstaklega gætum við þess að nota ekki eignir háskólans í eigin þágu eða til þess að hygla þeim sem við höfum velþóknun á.

- Umgengni- og vinnureglur á örverurannsóknastofu
- Leiðbeiningar um notkun þrýstisjóðara á rannsóknastofu

26. Við stöndum vörð um heiður Háskólans á Akureyri og aðhöfumst ekki neitt það sem rýrir álit samfélagsins á honum.

27. Við vitum að málefnaleg gagnrýni á ætíð rétt á sér, þar með talin gagnrýni á eigin stofnun. Við temjum okkur málefnaleg og heiðarleg skoðanaskipti.

Umhverfisvitund

28. Við tökum ábyrga afstöðu til umhverfis og auðlindanýtingar.

29. Við gerum okkur grein fyrir að daglegar athafnir mannsins hafa margvísleg áhrif á umhverfið. Þar sem vafi leikur á afleiðingum þessara athafna, skal láta umhverfið njóta vafans. Afstaða okkar til röskunar umhverfis er bæði staðbundin og alþjóðleg.

- [Umhverfis- og samgöngustefna Háskólans á Akureyri](#) (samþykkt í háskólaráði 2. nóvember 2017)

Um siðanefnd og málsmeðferð vegna brota á siðareglum

30. Ef starfsmaður eða nemandi verður þess áskynja að siðareglur HA hafi verið brotnar ber honum að vekja athygli á því með erindi til siðanefndar HA. Rökstudda ábendingu um brot á siðareglum skal ætíð taka til athugunar. Niðurstaða slíkrar athugunar má aldrei bitna á þeim sem færir ásökunina fram og nafn þess sem kærir skal ekki gert opinbert. Tilhæfulausar ásakanir geta þó brotið önnur ákvæði þessara siðareglna.

- [Um erindi til siðanefndar Háskólans á Akureyri](#)

31. Siðanefnd HA er stjórnáskýslunefnd í skilningi stjórnáskýslulaga. Hún sker úr um það hvort siðareglur skólans hafi verið brotnar. Aðilar innan og utan skólans geta beint erindum til nefndarinnar en hún tekur ekki mál upp að eigin frumkvæði.

- [Stjórnáskýslulög nr. 37/1993](#), sbr. einkum 3. gr. og VIII kafli þeirra

32. Háskólaráð hefur frumkvæði að því að semja starfsreglur fyrir siðanefnd og staðfestir þær. Reglurnar skulu lýsa meðferð mála fyrir nefndinni, meðal annars varðandi það hvernig nefndin aflar gagna og athugasemda málsaðila og hvernig hún upplýsir mál og birtir niðurstöður sínar. Tekið er mið af málsmeðferð fyrir dómstólum og opinberum stjórnvöldum sem ætlað er að tryggja óhlutdrægni og málefnalega umfjöllun.

33. Niðurstaða siðanefndar í máli skal vera bæði rökstudd og afdráttarlaus. Nefndin mælir ekki fyrir um viðurlög við brotum á siðareglum, en tekur afstöðu til alvarleika brotsins og hvort um endurtekið brot hafi verið að ræða.

34. Siðanefnd HA á síðasta orðið um túlkun á siðareglum HA. Ef niðurstaða nefndarinnar bendir til þess að um sé að ræða brot í starfi í skilningi laga vísar nefndin málinu til rektors eða viðkomandi stjórnvalda sem grípa þá til viðeigandi ráðstafana lögum samkvæmt. Ef um er að ræða ágreining eða brot á reglum sem heyrir ekki undir siðanefnd HA vísar nefndin málinu frá með rökstuddri greinargerð og leiðbeinir eftir atvikum um réttan farveg fyrir viðkomandi mál.

Þannig samþykktar á 387. fundi háskólaráðs 2. nóvember 2017.